Novelle: Boblen Som Sprekker – Og Helten Som Vender Tilbake

Del 1: Stillheten på Torget

Sted: Et torg i en pendlerby i Oslofjord-regionen (kanskje Ski, Sandvika eller Moss). **Tid:** Nå. En grå, usikker ettermiddag.

Stillheten var det verste. Ikke en fredelig stillhet, men en *tom* stillhet. Som om lyden av verden var skrudd av.

Anna (17) sto midt på torget og stirret på Iphonen sin. Ansiktet hennes, vanligvis fokusert på å perfeksjonere en TikTok-dans, var forvridd i en blanding av vantro og panikk. "Gunnar! Frida! Det er fortsatt *ingenting*!" stemmen hennes skar gjennom den unaturlige roen.

Gunnar (18) og Frida (16) sto litt lenger borte, klyngede sammen. De så ut som strandede hvaler, bortsett fra at hvalene deres var svarte glassplater. Gunnar, med sin svarte hoodie og lett forvirrede uttrykk, trykket febrilsk på sideknappen. Frida, tvinnet i skjerfet sitt, så bare tomt ned.

"Ingen synk!" ropte Gunnar tilbake, stemmen sprakk litt. "Det står bare 'Søker...'. Hva betyr det en gang? Er det Telenor som har dritit seg ut igjen?"

Frida så opp, tårene lurte i øyekrokene. "Jeg kan ikke ringe mamma. Og Instagram vil ikke loade. *Alt* er borte, Anna."

De var barna av Oslofjorden. Deres verden var definert av 5G-dekning, Snap-streaks og raske nyhetsoppdateringer på TikTok. Krigen i Ukraina, spenningene med Kina, sabotasje i Nordsjøen... det var bare *innhold*. Noe de swipet forbi mellom videoer av søte katter og rabattkoder på Shein. De var sunne, sporty ungdommer som lot verden seile sin egen sjø, helt til seilet røk.

Nå sto de der, avskåret. Utenfor bildekanten hang den gamle, forfalne "Telephone"-kiosken som et spøkelse fra en analog fortid de aldri hadde kjent. En plakat på veggen bak dem, ment for å reklamere for den nyeste Marvel-filmen, føltes nå som en hån. Ingen filmer ville bli strømmet i dag.

Og oppe på den tunge, grå himmelen, nesten usynlig mot skyene, svevde kilden til elendigheten: En mørk dings med solcellepaneler. En satellitt. Men over den, et lysende, rødt neonskilt, som en guddommelig advarsel: **DEFECT**. PNT-signalet – Posisjon, Navigasjon og Tid – var borte. Verdens felles klokke hadde stoppet.

Folk rundt dem på torget begynte å samle seg i små, mumlende grupper. Eldre mennesker så nesten mindre panikkslagne ut, kanskje de husket en tid før alt var koblet sammen. Men for Gunnar, Frida og Anna føltes det som om jorda hadde sluttet å rotere.

"Men hva *er* det som skjer?" spurte Frida, stemmen skalv. "Er det... er det krig?"

Gunnar trakk på skuldrene. Han visste mer om hvordan han skulle bygge en PC enn hvordan det norske Forsvaret fungerte.

Høyttaleren fortsatte:

"...Regjeringen har iverksatt beredskapsplan 'Moderne Nasjonal Referanse Tid (MNRT)'. Dette innebærer aktivering av den nye nasjonale fiberkabelen fra syd til nord. Denne kabelen er koblet til atomklokker plassert langs ruten, og vil sikre drift av all kritisk infrastruktur..."

Gunnar rynket pannen. "Atomklokker? Hva i helvete er det? En bombe?"

Frida så på ham med store øyne. "Fiber? Men vi har jo fiber hjemme, og den funker jo ikke nå!"

Del 2: Gamle Vaner, Ny Virkelighet

Tid: Noen timer senere. Skumringen sniker seg innpå. **Sted:** Et typisk nabolag i Oslofjord-regionen.

Vandringen hjem fra torget hadde vært som en scene fra en lavbudsjett-katastrofefilm. Gatelysene var mørke, biler stoppet. Elbiler var døde, uoppladede, og bensinbiler med tom tank fikk ikke fylt mer drivstoff. Ingen strøm på pumpene. De tre ungdommene passerte en ambulanse som hadde stanset. Personellet vinket desperat: "Hjelp oss å dytte! Vi må få ambulansen ut av veien og ta oss av pasienten baki her!"

Ingen av ungdommene visste hva de skulle gjøre. Dytte en ambulanse? Det føltes som en voksen-oppgave. De bare fortsatte, lammet.

Da de nådde nabolaget, var det allerede i ferd med å eskalere.

Anna kom hjem til onkel Bjarne (52). Han var svett og bandet febrilsk mens han trykket på sin døde mobiltelefon. Ved siden av ham lå en bærbar PC, skjermen var svart.

"Hva faen er det som skjer?" ropte han da han så Anna. "Jeg mister en kjempe-deal med en kunde i London! Hele porteføljen min er låst! Myndighetene kan ikke la dette skje! Jeg skal saksøke Telenor! Jeg skal saksøke Elon Musk!"

Gunnar fortsatte videre. Døra hans var låst med elektronisk kodelås. Ingen strøm.

Naboen, Torstein (78), sto ute i hagen sin med en gammel rive, sølvgrått hår og en autoritær ro. "Tastaturet virker ikke, Gunnar?" spurte han, stemmen rolig.

"Strømmen er borte, og mobilen er død!" desperat Gunnar. "Hva skal jeg gjøre?"

Torstein lo lavt. "Ingenting tar så lang tid som ting som liksom skal gå fort. Lev livet videre, gutt. Gå rundt på baksiden. Jeg vet hvor reservenøkkelen ligger. En *ordentlig* nøkkel. Hjelp meg heller å rake. Bladene venter ikke på 5G."

Frida kom hjem til mormor Synnøve (82), med hvitt, kortklipt hår. Hun sto på kjøkkenet og tennte opp i den gamle vedovnen.

Onkel Bjarne og onkel Helge, som også var kommet dit, krevde en forklaring. Men Synnøve var ferdig med å høre på dem.

"Hør nå!" stemmen hennes skar gjennom. "Kritisk infrastruktur er ikke internett. Det er *oss*. Det er hvem som har mat, hvem som har varme, og hvem som kan snakke rolig. Forbered dere til i kveld når det blir mørkt. Det er da de ekte utfordringene starter."

Hun fant frem en gammel, batteridrevet reiseradio.

"...Vi sender nå på nødfrekvenser," runget en velkjent, rolig NRK-stemme. *"Regjeringen ber folk holde seg innendørs og ta vare på hverandre..."*

Del 3: Mørkets time og lysets kilde

Tid: Noen timer senere. Det er bekmørkt. **Sted:** Mormor Synnøves gamle trevilla.

Mørket hadde senket seg over gata, tykkere enn noen av dem kunne huske.

Inne hos mormor Synnøve var situasjonen en annen. Hun hadde funnet frem en eske med gamle stearinlys. Det var nok til å kaste dansende skygger og skape en merkelig, fortrolig atmosfære. Vedovnen spraket.

Onkel Bjarne og onkel Helge satt som fanger i sin egen mørke, døde digitale boble.

Gunnar reiste seg. Han tok en bunke med gårdsdagens aviser. "Ok," sa han. Han begynte å lese høyt. Synnøve og onklene hørte på med en merkelig interesse. De kommenterte artiklene, diskuterte politikken, og lo av de lokale nyhetene. De hadde ikke vært så engasjert på lenge.

Når Gunnar var ferdig, var det en stund med rolig, behagelig stillhet. Det var en stillhet full av tanker og følelser.

"Det er mange spørsmål," sa Synnøve, stemmen fortsatt rolig og klar. "'Hva skal vi gjøre?' Jeg vet ikke svarene. Men jeg vet dette: Vi er her. Og vi kan fortsatt ha det gøy."

Hun så på Frida og Gunnar. "Hva med å spille kort?"

Onklene så på Synnøve med en merkelig fascinasjon. Men så var det Frida som tok initiativet. Hun kom tilbake med en kortstokk. De satt rundt bordet, onklene på hver sin side, Synnøve på toppen. De begynte å spille kort.

Det var mange feil i begynnelsen. Men etter hvert begynte onklene å skjønne reglene. De begynte å legge strategier, og de begynte å le og prate. De hadde til og med begynt å fortelle

historier. Historier de aldri hadde hørt før. Historier om da de var unge. Historier Synnøve hadde fortalt faren sin.

Del 4: Helten Vender Tilbake

Heldigvis gikk det bra denne gangen også. Dagen etter begynte flere og flere samfunnskritiske funksjoner å komme i drift igjen. Myndighetene hadde oppdaget at å satse på en nasjonal MNRT-løsning (Moderne Nasjonal Referanse Tid) langs en fiber ikke var tilstrekkelig for å holde landets dagligdagse infrastruktur i gang.

Myndighetene forstod det: Man trengte den siste trådløse delen mellom fiberklokkene og folks hverdagslige "duppeditter" og tjenester de var vant til. Penger hadde man jo ikke lenger, da alt foregikk via mobilen og apper.

Endelig forstod de tre unge at det var en sammenheng mellom alt det fantastiske som Direktoratet for romvirksomhet hadde etablert, for eksempel satellittnavigasjon og tidsdistribusjon, og at Norge fremover trengte en trofast, helt uavhengig distribusjonsløsning ned på bakken. Fiberen holdt ikke. De trengte noe annet.

Noe som hadde fungert helt frem til 2016 – eLORAN, et elektronisk langdistanse-navigasjonssystem som dessuten benyttet lysets hastighet til å beregne hvor man var i forhold til senderne, akkurat som man også måtte beregne avstander og plassering av mottager med basis i lysets hastighet.

Så enkelt er det. Og å ha en ekstra løsning nede på jordkloden som gir trygghet og redundans!